

Уповноваженому Верховної Ради
України з прав людини

Лутковській В.В.

Головного спеціаліста
Управління з питань захисту
персональних даних
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини

Боровської Ю.О.

Звіт про відрядження

до міста Таллінн (Естонська республіка)
яке тривало з 04 по 08 червня 2017 року

1. Загальна частина

Відповідно до наказу Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 26 травня 2017 року № 223/5 з 04 по 08 червня 2017 року, я Боровська Юлія Олександрівна, перебувала у відрядженні у м. Таллінн (Естонська республіка) з метою участі у заходах, організованих Секретаріатом Ради Європи.

Основними завданнями мого відрядження було:

- ознайомлення з функціонуванням правових систем країн східного партнерства в розрізі законодавства щодо запобігання та протидії кіберзлочинності;
- ознайомлення з існуючими превентивними механізмами у сфері перешкоджання злочинам у сфері мережі Інтернет;
- ознайомлення з наявністю, найменуваннями та діяльністю спеціалізованих органів та підрозділів, створених для боротьби з кіберзлочинністю;

- обмін досвідом з колегами з країн-членів Європейського Союзу з тематичних питань вищенаведеного заходу;
- розробка пропозицій для імплементації норм Конвенції про кіберзлочинність в українське законодавство.

Головною метою відрядження було ознайомлення з інформацією, яка допомогла б впровадити в українське законодавство кращі надбання правових систем країн-членів Європейського Союзу.

У ході вищенаведених подій, мною було відвідано наступні заходи:

- Засідання керівного комітету, організованого Секретаріатом Ради Європи в рамках проектів «CyberCrime @ EAP II» та «Cybercrime @ EAP III» для держав ініціативи ЄС «Східне партнерство»;
- Конференція Європейського діалогу з питань управління Інтернетом (EuroDIG 2017).

2. Заходи та зустрічі

05 червня 2017 року я взяла участь у засіданні керівного комітету, організованого Секретаріатом Ради Європи в рамках проектів «CyberCrime @ EAP II» та «Cybercrime @ EAP III» для держав ініціативи ЄС «Східне партнерство».

Участь у даному засіданні, окрім представників України, взяли також представники наступних країн:

- Армения;
- Азейбарджан;
- Білорусь;
- Грузія;
- Молдова.

У 2001 році Комітетом Міністрів Ради Європи було затверджено Конвенцію про кіберзлочинність. Її підписали 35 світових держав. У 2005 році до них приєдналась Україна, шляхом ратифікації Конвенції Верховною Радою України. Проте, українське законодавство в інформаційно-телекомунікаційній сфері та у сфері боротьби з кіберзлочинністю не в повній мірі відповідає світовим стандартам.

Метою зустрічі було підведення підсумків попередніх зусиль в імплементації законодавчих норм для формування превентивних механізмів запобігання, протидії та боротьби з кіберзлочинністю.

Під час зустрічі представниками кожної з вищенаведених країн було викладено звіти щодо проведених заходів та прикладених ними зусиль в рамках проектів «CyberCrime @ EAP II» та «Cybercrime @ EAP III».

В ході зустрічі підведено підсумки роботи зазначених проектів та попередніх напрацювань в сфері боротьби з кіберзлочинністю. Також учасниками було запропоновано шляхи подальшого розвитку програми, а також, з метою комплексного вирішення проблемних питань, наголошено на необхідності імплементації Конвенції про кіберзлочинність, зокрема, до законодавства України.

Також в ході засідання було обговорено питання встановлення процесу взаємовідносин між приватним та публічним сектором.

06 та 07 червня 2017 року в рамках мого відрядження я взяла участь у щорічній конференції Європейського діалогу з питань управління Інтернетом (EuroDIG 2017).

Європейський діалог з питань управління Інтернетом (EuroDIG) є відкритою платформою для широкого кола зацікавлених сторін для обміну думками про Інтернет та її керуванням. Створений у 2008 році кількома організаціями, представниками уряду та експертами, він сприяє діалогу та співпраці з Інтернет-спільнотою з питань публічної політики в Інтернеті.

Цьогорічну конференцію, зокрема, було відкрито виступами Президента Естонської республіки Керсті Кальюлайд, Президента Литви Далі Грибаускайте, генерального секретаря EuroDIG Сандри Хоферіхтер та ін.

Загалом, в Конференції EuroDIG 2017 взяло участь близько 600 учасників.

В рамках Конференції проведено наступні секції:

- Alice in wonderland – mapping the cyber security landscape in Europe and beyond
- Community connectivity – Empowering the unconnected
- Realizing rights online – from human rights discourses to enforce able stakeholder responsibilities.
- Internet in the «post-truth» era.
- Block chain technology and internet governance.
- How the digital revolution changes our work life?
- Criminal justice on the Internet – identifying common solutions.
- Human rights and IoT – looking for a win-win solution.
- Mine, or mined? What can we do about data sovereignty?
- Stress testing the multi stakeholder model in cyber security.

В ході секцій було прослухано лекції та взято участь у дискусіях, щодо питань присвячених, зокрема, поширенню персональних даних в мережі Інтернет а також проблемам захисту прав і свобод людини в мережі Інтернет.

3. Оцінка та результати

Під час Засідання керівного комітету, організованого Секретаріатом Ради Європи рамках проектів «CyberCrime @ EAP II» та «Cybercrime @ EAP III» для держав ініціативи ЄС «Східне партнерство», я була проінформована про стан законодавства деяких держав Східної Європи в сфері кібербезпеки та боротьби з кіберзлочинністю.

Аналізуючи звіти представників кожної з країн, можна зробити висновок, що Україна у здійсненні заходів в рамках проектів «CyberCrime @ EAP II» та «Cybercrime @ EAP III» розвивається та рухається вперед разом з іншими державами східної Європи, однак українське законодавство на даний момент потребує доопрацювання у вирішенні питання боротьби з кіберзлочинністю.

Зараз в Україні діє Стратегія кібербезпеки України, затверджена Указом Президента України від 15 березня 2016 року № 96/2016.

Окрім питань щодо кіберзлочинності, також спрямована на розвиток безпечного, стійкого та надійного кіберпростору, забезпечення державних інформаційних ресурсів, забезпечення безпеки критично важливих інфраструктур та розвиток потенціалу кібербезпеки в оборонному секторі як стратегічні пріоритети.

Однак, законодавство України не містить визначення електронних доказів, а також не імplementовано, зокрема, статті 16, 17, 18, 19 та частково не імplementовано статтю 20 статті Конвенції. На необхідності імplementації даних положень Конвенції про кіберзлочинність до нашого законодавства на засіданні наголосили представники України.

Також в ході засідання було обговорено питання управління базами даних, юрисдикції та співробітництва у сфері безпеки кіберпростору, співпраці між приватним та публічним сектором.

На Конференції Європейського діалогу з питань управління Інтернетом (EuroDIG 2017) в ході секцій учасники обговорювали найбільш болючі питання пов'язані, зокрема, з проблематикою поширення інформації/персональних даних в мережі Інтернет, вчинення злочинів в мережі Інтернет.

В мережі Інтернет є дуже поширеним, зокрема, обмін персональними даними.

Одночасно з розвитком Інтернету виникає питання порушення прав громадян в мережі Інтернет та незаконного поширення персональних даних. Отже, законодавство в сфері захисту персональних даних в мережі Інтернет та захисту громадян від кіберправопорушень повинно постійно розвиватись.

В цьому українські спеціалісти з кібербезпеки можуть брати приклад зі своїх колег з Естонської республіки.

Естонська республіка стала першою в світі державою, в якій громадяни обирали парламент через мережу Інтернет, першою провела електронний перепис населення і першою запровадила електронне громадянство для іноземців. Цінний досвід Естонської республіки має велике значення для нашої держави.

За результатами відрядження та відвіданих мною заходів можна зробити висновок, що законодавство України потребує змін, зокрема в частині імплементації норм Конвенції про кіберзлочинність.

Одночасно при прийнятті таких змін слід пам'ятати, що право на приватність є одним з фундаментальних прав людини. А тому в подальшому розвитку українського законодавства необхідно зберігати баланс між правом на приватність та інтересами держави.

12.06.2017

Ю.О. Боровська

